

Měsíčník Host
Literatura, kultura, společnost
Únor 2024
125 Kč

2

TÉMA
Autofikce:
Já je i někdo jiný

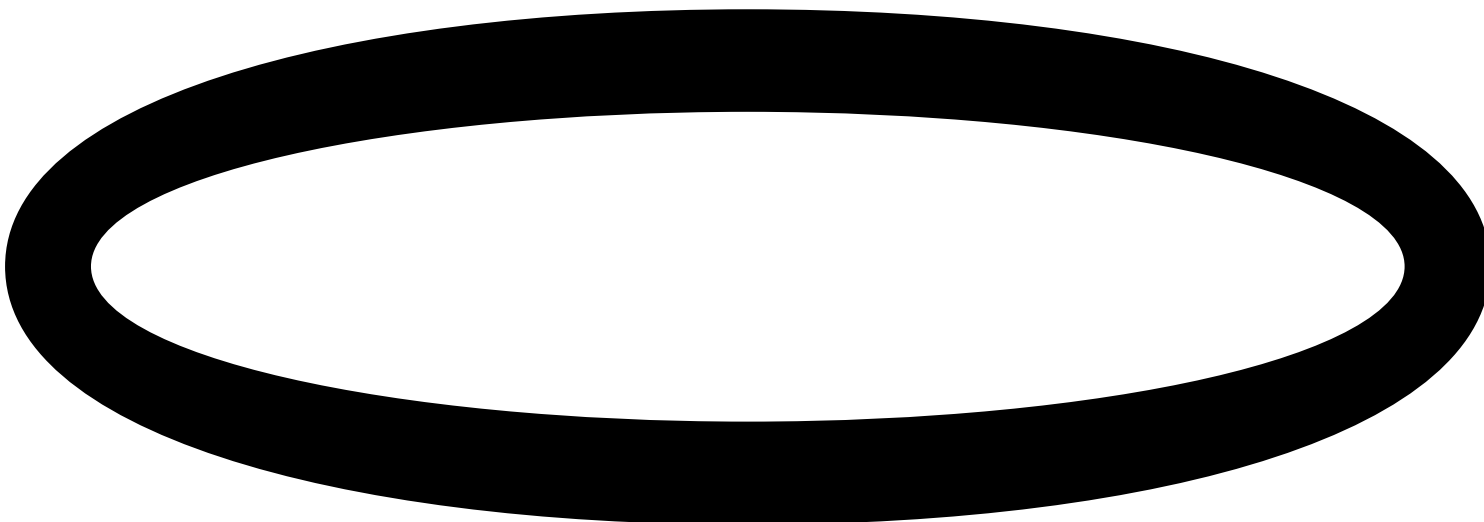
REPORTÁŽ
Esther Hylíková
Uvnitř tureckého
hřbitova hraček

ROZHOVOR
Michail Ajzenberg
Žiju spíš rostlinným
životem

HISTORIE
Jan Němec
Čtyřicet let od úmrtí
Julia Cortáza

**AJ WEJ-WEJ
NIKDO NEMÁ CO SAHAT
NA LIDSKÝ ŽIVOT**

Měsíčník Host | Literatura, kultura, společnost

Číslo 2 | 2024, ročník XL

Vyšlo v Brně 12. února 2024

Beethovenova 4, Brno, 602 00

tel.: 725 606 144

objednavky@casopishost.cz

www.casopishost.cz

Vydává Spolek přátel vydávání časopisu Host

(IČ 48 51 48 53),

s laskavou finanční podporou

Ministerstva kultury ČR

a statutárního města Brna

Člen sítě kulturních časopisů Eurozine

(www.eurozine.com) EUROZINE

Registrováno Ministerstvem kultury ČR

pod číslem MK ČR E 6632 ISSN 1211-9938

Vychází 10× ročně (kromě července a srpna)

Jan Němec | šéfredaktor

Zdeněk Staszek | zástupce šéfredaktora

Klára Fleyberková | redaktorka

Václav Maxmilián | redaktor

Ondřej Nezbeda | redaktor

Frederika Halfarová | produkce

Alena Němcová | jazyková redaktorka

Marek Timko | jazykový redaktor slovenštiny

Matěj Málek | grafická úprava a sazba

David Konečný | fotograf

Lenka Secká | technická redaktorka

Redakční rada | Petr A. Bílek, Petr Borkovec,

Pavel Janáček, Alice Koubová, Ondřej Lipár,

Vratislav Maňák, Tereza Matějčková, Roman Polách,

Anna Pospěch Durnová, Zuzana Říhová, Petr Vizina

Písmo | Kunda (Superior Type)

a Atyp (Suitcase Type Foundry)

Papír | ARENA Natural Smooth (100 a 200 g/m²)

a Holmenn (70 g/m²)

Foto na obálce | David Konečný

Ilustrace | Dana Lédl

Tisk | Tiskárna HRG, s. r. o., Litomyšl

Cena 125 Kč, s předplatným 99 Kč

Předplatné na www.h7o.cz/predplatne

nebo telefonicky na čísle 775 995 695:

tištěné roční 990 Kč, tištěné půlroční 550 Kč,

tištěné ISIC/ITIC 790 Kč, elektronické 590 Kč

Distribuuje Kosmas, s. r. o., Praha

a První novinová společnost, a. s., Praha

Zasílání předplatného zajišťuje firma

SEND Předplatné, spol. s r. o., Praha

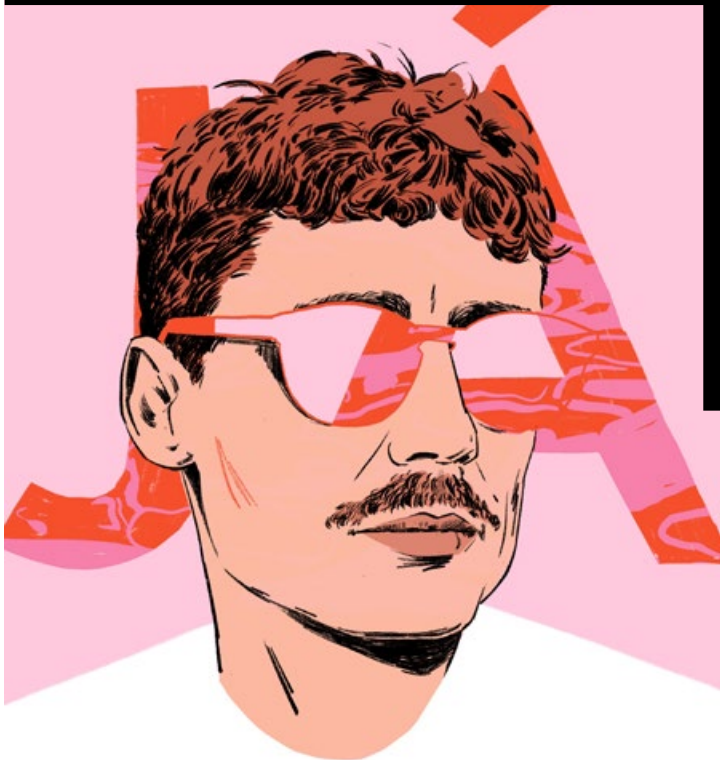
JE SOUKROMÉ POLITICKÉ?

Jan Němec

Druhá vlna feminismu přišla v šedesátých letech s tím, že soukromé je politické. Platí to v tom smyslu, že naše soukromí může být nejsilnějším zdrojem politické činnosti. Ale současně v tom hesle číhá hrozba: je-li vše soukromé politickým, nemáme se před politikou kam skrýt; radioaktivní politika může naše životy rentgenovat dle libosti. Únorový *Host* přináší tři případové studie na toto téma. Zajeli jsme do Berlína udělat rozhovor s čínským emigrantem, konceptuálním umělcem a aktivistou Aj Wej-wejem, do jehož života režim vpadl bez ptaní. V tématu čísla se věnujeme autofikcím, které mohou být zcela privátní, ale také vysloveně politické a v duchu shora zmíněného hesla často dosahují druhého tím prvním. A v rubrice historie přinášíme *long read* věnovaný Juliu Cortázarovi. Ten se snažil smířit uměleckou svobodu, s podporou kubánské revoluce, která umělecké svobodě nepřála. Ano, soukromé může být politické, jen se o tom nesmí rozhodovat politicky, ale soukromě.

OSOBNOST

- 7** Nikdo nemá co sahat na lidský život. S Aj Wej-wejem o osobní paměti, dokumentární tvorbě a cenzuře na Západě

TÉMA

AUTOFIKCE: JÁ JE I NĚKDO JINÝ

- 20** Kryštof Eder: Druhá noha textu. O únavě z fikce, marketingových škatulkách či drobných formách
- 26** Zuzana Fonioková: Manuál autenticity. O literárních smlouvách, čtenářských instrukcích a experimentálním psaní
- 30** Marek Torčík: Jako psát básně. O zachycení neschopnosti, iluzi intimity a jednom kouzelnickém triku
- 34** Jan Němec: Make it new

REPORTÁŽ

- 38** Esther Hyhlíková: Uvnitř tureckého hřbitova hraček

ROZHOVOR

- 46** Žiju spíš rostlinným životem. S ruským básníkem Michailem Ajzenbergem o válce, Moskvě a neoficiální sovětské kultuře
- 51** Michail Ajzenberg: Výkřik napsaný křídou

BELETRIE

- 57** **ateliér** Zuzana Pustaiová
- 59** **básniřka čísla** Natálie Paterová: Dopisy Martině
- 65** **ukázka** Stanislav Beran: Mangel
- 70** **nová jména** Matěj Kulišák: Zamrzlo víno do krystalu

HISTORIE

- 74** Jan Němec: Úkoly ubohého bělošského šamana v nylonových spodkách. Čtyřicet let od smrti Julia Cortáзара

KRITIKY

- 86 Kamil Bouška: Dokumenty (Roman Polách)
- 88 Mohamed Mbougar Sarr: Nejasutější vzpomínka na lidi (Sára Vybíralová)
- 90 Přemysl Houda: Nohavica a jeho naše malá válka (Petr Vizina)

RECENZE

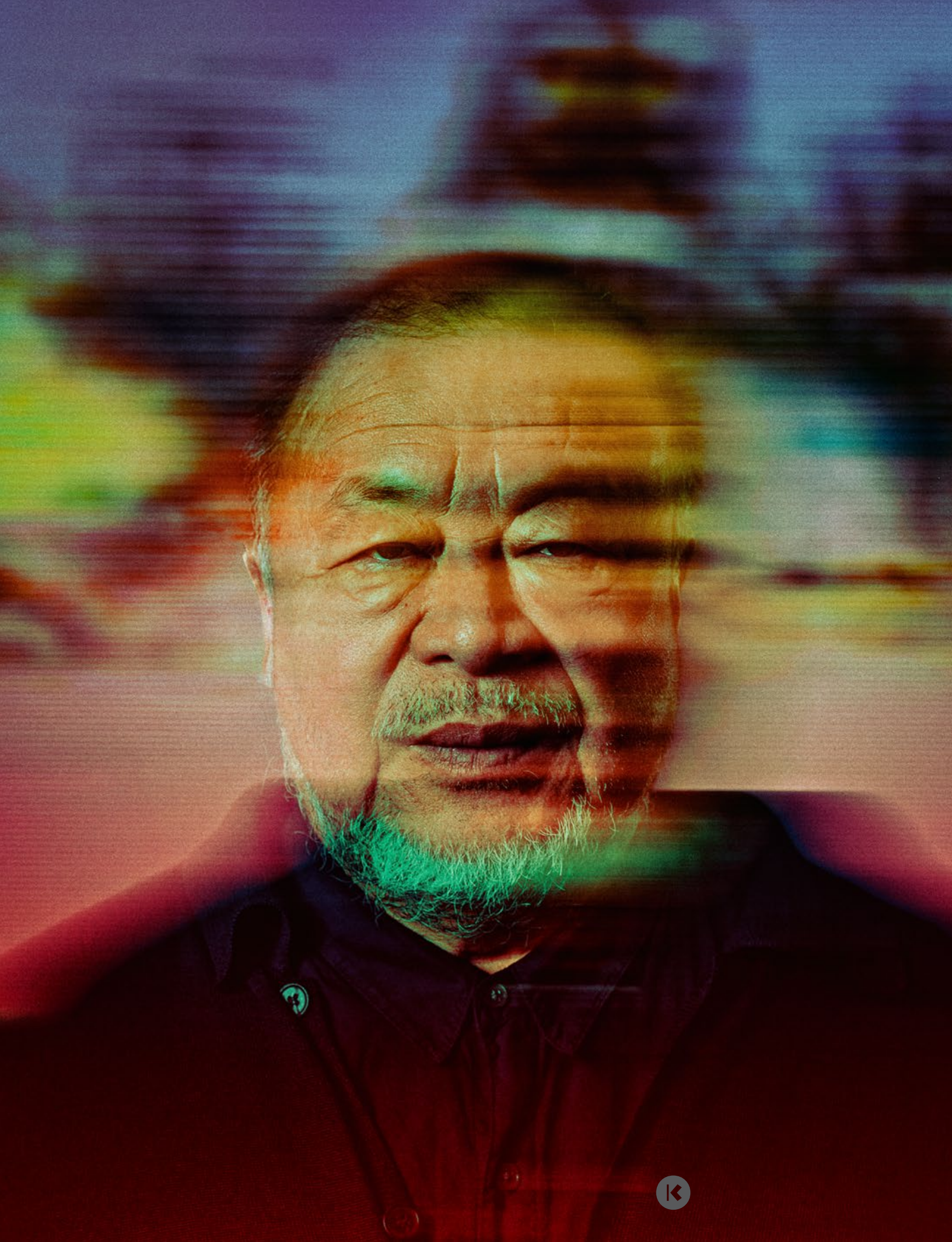
- 92 Mariusz Szczygieł: Fakta musí zatančit (Jan Němec)
- 93 Salman Rushdie: Jazyky pravdy. Eseje 2003—2020 (Kryštof Špidla)
- 94 Xavier Galmiche: Metafyzický kurník (Magdaléna Platzová)
- 95 Mary Karrová: Klub lhářů (Josefína Formanová)
- 96 Jindřich Mann: Stříbrný kouzelník (Ondřej Nezbeda)
- 97 Maggie O'Farrellová: Portrét novomanželky (Markéta Musilová)
- 98 Nora Ikstena: Materské mléko (Agáta Faltová)
- 99 Kristina Láníková: Puma M (Libor Staněk II.)
- 100 Kate Listerová: Děvky, šlapky & hampejznice. Dějiny prodejného sexu (Martin Groman)
- 101 Lea Ypi: Svobodná (Lucie Lindnerová)

SLOUPKY

- 4 **názor** Zdeněk Staszek: Spisovatelka naší doby
- 16 **švenk** Klára Vlasáková: Vypočme bolest, vypočme strach
- 16 **štych** Marta Ljubková: Přejde ministryně?
- 17 **federácia** Tomáš Hučko: Mal cit pre farby
- 36 **perspective** Michelle Woods: Ohněm proti dešti
- 36 **hranice** Alena Machoninová: Konec poetického protestu
- 37 **manuál** Martin Brzobohatý: Manuál k Hajaovi Mijazakimu
- 45 **fejeton** Marek Torčík: Někde daleko odsud
- 55 **šeps** Tereza Bonaventurová: Jak vystavovat literaturu?
- 55 **beat** Julia Pátá: Věčný návrat „normálnosti“
- 103 **atašé** Alice Flemrová: Co budeme dělat po přestávce?
- 108 **meme** Jakub Jetmar: Za Petrou Komárkovou

- 5 **zprávy**
- 84 **madlenka** Štěpána Kučery
- 102 **rozečteno** Tipy redakce

S Aj Wej-wejem o osobní paměti, dokumentární tvorbě a cenzuře na Západě

NIKDO NEMÁ CO SAHAT NA LIDSKÝ ŽIVOT

Text Václav Maxmilián
Foto David Konečný

Aj Wej-weje jsme na konci podzimu navštívili v malé galerii kousek od jeho berlínského ateliéru. Na stěnách právě visela připravená výstava jeho obrazů z legových kostiček. V té době zažíval umělec nepříjemné časy, kvůli svému tweetu, jímž se vyjadřoval k izraelsko-palestinskému konfliktu. Byl mimo jiné obviněn z antisemitismu a jako reakce byly zrušeny čtyři jeho výstavy. My jsme však hovořili hlavně o knize jeho paměti *Tisíce let radostí a smutků*, jež vloni v létě vyšla v češtině v nakladatelství Paseka.

Nemohu odtrhnout oči od obrazu leknínů, mezi kterými sedíme, a všiml jsem si támhleté černé díry v rohu. Připomíná mi totiž obraz, o němž hovoříte ve své knize: vchod do zemljanky, v níž jste byli se svým otcem nuceni žít v době kulturní revoluce. (Aj Wej-wej vytahuje telefon a ukazuje mi, že na zamykací obrazovce má černobilou fotografi toho místa.) Žil jsem v té díře pět let. Úplně klidně bych ten obraz mohl vymazat, ale snažím se na to vzpomínat. Mohl bych na to snadno zapomenout, ale nechci.

Když jsem četl vaši knihu, nejčastěji mě napadlo, co se do ní nedostalo, co v ní chybí? To je moc dobrá otázka. Ta kniha funguje především jako manuál pro mého syna. Je to záznam posledních sta let, toho, co se stalo v Číně, v minulosti mého otce a v mé vlastní. Jako manuál je samozřejmě jen velmi zběžná. Člověk nemá dostatek času ani energie na to, aby se věnoval všem detailům. Takže toho vlastně chybí spousta.

A dal jste ji svému synovi přečíst?

Ano. Jakmile kniha vyšla, ukázal jsem mu ji a on ji celou hned přečetl. Potom k tomu dokonce sám něco napsal. Je to velmi bystrý chlapec.

První třetina knihy není klasická autobiografie, ale spíš je to román o vašem otci. Když v další části odjíte do New Yorku, tak se váš otec z knihy vytratí. Proč zmizel tak náhle?

Mé vztahy s rodinou, s mým otcem a dalšími, byly ve skutečnosti mnohem méně intimní, než by se mohlo z knihy zdát. Odjel jsem do Spojených států a strávil tam dvanáct let a byl jsem připraven se nikdy nevrátit. Nejsme rodina s velmi těsnými rodinnými vztahy mezi rodiči a dětmi, i když je pravda, že se svou matkou si telefonuji prakticky denně. S otcem jsme ale byli jednoduše ze dvou různých světů. Určitým způsobem si ho vážím, ale nemám

blízko k celému tomu souboru politických či filozofických soudů minulých generací.

Váš otec byl v Číně oslavován jako básník, ale začínal jako malíř, když v mládí odjel do Francie. Vy jste také začínal jako malíř a jedna z věcí, kterou máte společnou, je, že jste oba v jedné chvíli malování opustili. Malujete vy sám ještě někdy?

Otec byl malíř a řekl bych, že se mohl i proslavit, pokud by u malování zůstal a věnoval se mu. Ale ve dvaceti jej zavřeli do vězení a tam začal psát poezii. Když ho potom propustili, velmi rychle se skutečně proslavil, ale už jako básník. Bylo mu jen něco málo přes dvacet, když se stal nejznámějším básníkem moderního čínského jazyka.

Já sám jsem přestal malovat, když mi bylo taky dvacet let a přijel jsem do New Yorku. Přiznám se, že jsem malování nikdy neměl úplně rád. Víím, jak na to, jak malovat dobře, a také mě hodně chválili jako velmi dobrý klasický typ umělce, ale nikdy to nebylo úplně moje. New York bylo tehdy hlavní město umění, a když tam přijedete z komunistické Číny, je to šok. Je to tam šílené a bláznivé. Dělal jsem všechno pro to, abych tomu nepodleh. Snažil jsem se vypracovat jen skrze svůj postoj a životní styl, které pro mě byly a jsou důležitější než ateliérová práce. Tak jsem malování nechal být a mám štěstí, že jsem toho nechal dost brzy. Ale najednou jsem nevěděl, co dělat. Říkal jsem si umělec, ale nemaloval jsem, jen jsem se tak poflakoval. Nakonec jsem se stejně musel vrátit do Číny, protože můj otec skončil v nemocnici. V Číně už jsem se k umění vracet nechtěl, a tak jsem se začal věnovat publikační činnosti, sběratelství a později také architektuře. Potom se objevily nabídky na nějaké umělecké výstavy a já si uvědomil, že nemám žádná umělecká díla. Tak jsem začal tvořit instalace a ready-made díla, což byly většinou komentáře k dobové kulturní estetice. To je tak nějak ve zkratce.

V knize jsou ukázky z tvorby vašeho otce, a jsou to krásné básně. Ale také píšete, že i váš bratr je spisovatel. Jaké knihy píše? Můžete to nazvat populárními romány.

Ale nešlo mu ani tak o populární témata, jako spíš o moderní jazyk, jsou to hodně konverzační texty. Je velice dobrý spisovatel, ale psaní vzdal. Vydal tři knihy, všechny byly velmi dobře přijaty, ale prostě ho to nebavilo. Přestal psát romány a začal místo toho psát o starověku, o tématech, jako je čínský nefrit nebo různé druhy porcelánu.

Bylo Tisíce let radostí a smutků váš první pokus napsat knihu?

Byl to můj první opravdový pokus, založený na skutečném rozhodnutí. Předtím jsem byl hodně aktivní na Twitteru, natweetoval jsem přes milion slov, ale do knihy jsem se nikdy nepustil. Zprvč nemám ve své schopnosti takovou důvěru a zadruhé jsem neměl žádný zřejmý důvod, proč nějakou knihu psát. Ten se objevil, až když jsem byl ve vazbě. Policie mi během výslechů řekla, že můžu být odsouzen až na třináct let. To bylo dost děsivé, protože hned dodali, že můj syn mě po těch letech už nepozná. Tehdy mu byly teprve dva roky. No a důvod byl na světě. Rozhodl jsem se napsat knihu o svém otci a o mně, a vytvořit tak záznam pro svého syna, aby viděl, že jeho otec i jeho dědeček si oba prošli něčím podobným.

Na výstavě ve Vídni v roce 2022 byla k vidění diorámata z vašeho zadržení. Drželi vás osmdesát jedna dní na neznámém místě bez jakéhokoli kontaktu s okolním světem. Návštěvník mohl nahlédnout přímo do vaší cely, kde vás neustále střežili dva dozorcí. V knize to popisujete dost detailně, například i to, že jste měl proti nim výhodu, že jste si mohl sednout, a oni ne. Byli v určitém smyslu vězni stejně jako vy.

Řekl bych, že se všichni stali mými přáteli. Během té dlouhé doby, co jsme byli pořád

Aj Wej-wej (nar. 1957) je čínský umělec, občanský aktivista a disident. Studoval v Pekingu a ve Spojených státech amerických, kde strávil od roku 1981 dvanáct let, poté žil a pracoval v Číně a v letech 2015—2018 v Berlíně. Jeho umění má vždy vztah ke kritice společnosti či kritice politického režimu. Za příspěvky na svém blogu a Twitteru čelil ze strany čínské vlády opakovaným perzekucím. Od roku 2015, kdy mohl opustit Čínu, žije na Západě. Zde se věnoval především tématu uprchlíků, ať už filmem *Human Flow*, nebo výstavou *Zákon cesty* ve Veletržním

paláci v Praze. V Praze rovněž představil v roce 2016 výstavu *Zvěrokruh*. Za svou tvorbu a občanské postoje získal mnoho mezinárodních ocenění. Za své dokumentární filmy získal mimo jiné ocenění na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů Jihlava. Mezi jeho poslední dokumentární snímky patří *Coronation*, zobrazující Wu-Chan během pandemie covidu, *Šváb*, zachycující protesty v Hongkongu, a *Rohingya*, ukazující život v největším uprchlickém táboře na světě (všechny tři 2020). Aj Wej-wej žije mezi Berlínem a Portugalskem.

DRUHÁ NOHA TEXTU

Kryštof Eder

MANUÁL AUTENTICITY

Zuzana Fonioková

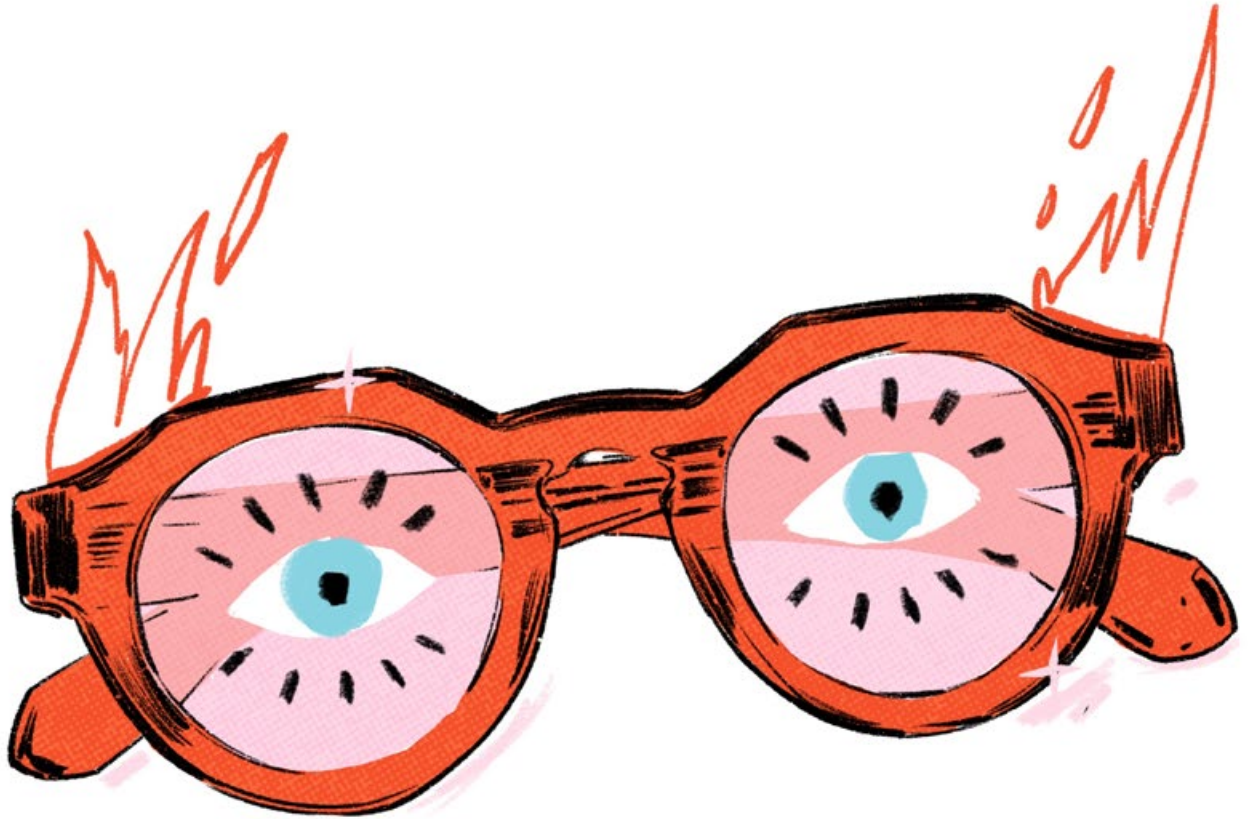
JAKO PSÁT BÁSNĚ

Marek Torčík

MAKE IT NEW

Jan Němec

AUTOFIKCE: JÁ JE I NĚKDO JINÝ

Ilustrace Dana Lédl

Pro někoho je to rébus, pro jiné paradox, pro další zase ta nejpřirozenější věc: vztah psaní, čtení, pravdy a „já“ možná leží v jádru všech literárních diskusí. V posledních letech jako by si vzali hlavní slovo spisovatelé, kteří s hlasitým žuchnutím odhodili fikční světy a zkoušejí se literárně dobrat pravdy z druhé strany, ze sebe samých. A čtenáři, kritici či vědci se přou, jestli to je rébus, paradox, nebo ta nejpřirozenější věc: autofikce.

DRUHÁ NOHA TEXTU

Kryštof Eder

Jako když si nějaké slovo opakujete tak dlouho, až se jeho smysl rozmělní: v literární kritice a publicistice posledních let se objevuje termín autofikce s takovou intenzitou, až se zdánlivě rozplynul jeho původní význam. Ze slova samého se stala spíše marketingová značka často proti vůli samotných autorů lepená na knihy jednoduše proto, že se jedná o nezpochybnitelný literární trend a *buzzword* posledních let. A rozměňování se nevyhnula ani česká literatura.

zdobit namísto pozdravu „AHOJ!“ fotografie Dory Kaprálové, Ondřeje Macla či Petra Borkovce, případně velký otazník namísto podobizny Matěje Hořavy a že právě texty těchto spisovatelů budou zdejší zástupci cpát redaktorům cizojazyčných nakladatelství horem dolem? Asi těžko. Jednak je dobře známý fakt nakladatelského provozu, že krátké útvary se prodávají o poznání hůř než romány, jednak je otázka, zda bude za dva roky autofikce natolik v kurzu jako nyní (výše citovaná slova Édouarda Louise naznačují, že se možná bude jednat o trend s omezenou dobou platnosti). A pokud by tou dobou autofikce přeče jenom pořád byla tak žádaná jako v posledních měsících či letech, je pravděpodobné, že se do zahraničí podívá spíše prozaický debut Marka Torčíka, který lze nabízet jako žádanou

sociologizující autofikční výpověď ze společenské periferie.

Anebo jej lze prezentovat prostě jako výborně napsaný román, pro jehož čtení jsou otázky autobiografičnosti druhořadé. Jakkoli se totiž literárněkritická debata posledních let občas zaměřovala spíše na toho, kdo sedí u počítače a píše, než na to, co vlastně píše, i s ohledem na naši účast na frankfurtském veletrhu by nebylo od věci stočit pozornost zpátky k textům (a doufat, že AI si zatím vystačí s produkcí harlekýnek). Mimo jiné z toho důvodu, že v kolbišti autofikce ze společenského okraje, která se u nás v posledních letech etablovala, můžeme tak maximálně dýchat světu na záda a poslat do nerovného souboje o mezinárodní ceny a místa v zahraničních nakladatelstvích naši variaci na Édouarda Louise, Oceana

Vuonga či Douglase Stuarta. Když se nějaká kniha nyní označí jako autofikce, nejspíš to k ní na první dobrou přitáhne určitou pozornost, ale zároveň to vede ke srovnávání se zahraničními autory spojovanými s autofikcí, kteří zkrátka s tímto způsobem literární výpovědi prorazili dříve. Torčíkova snaha prezentovat *Rozložíš paměť* jako knihu bez přívlastků je tak pochopitelná nejen z hlediska tvůrčího či estetického — i potenciál *skutečně* uspět v zahraničí bude mít jeho román dost možná větší, pokud se srovnání s dílem Édouarda Louise či Oceana Vuonga zbaví. A srovnání s těmito autory se v tuzemském prostředí momentálně jen tak nějaká autofikční próza nevyhne.

Autor je literární kritik a nakladatelský redaktor.

Inzerce

KAFKA

ESQUE

**JOSEF BOLF | BROTHERS QUAY | PAVEL BÜCHLER | JAKE & DINOS CHAPMAN
MAT COLLISHAW | ROWYNN DUMONT
MARTIN GERBOC | DOUGLAS GORDON
MATOUŠ HÁŠA | GOTTFRIED HELNWEIN
SIEGFRIED HERZ | MAGDALENA JETELOVÁ
DAVID LYNCH | VOLKER MÄRZ | STEFAN MILKOV
| JAN VAN OOST | WOLFGANG PAVLIK
| VIKTOR PIVOVAROV | NIL & KARIN ROMANO
| JAROSLAV RÓNA | NICOLA SAMORI
| MAREK SCHOVÁNEK | JAKUB ŠPAÑHEL
| JAN ŠVANKMAJER | JOHAN TAHON
| MARK THER | ALEXANDER TINEI
MACIEJ TOPOROWICZ | LIU XIA**

**FRANZ KAFKA & SOUČASNÉ UMĚNÍ
FRANZ KAFKA & CONTEMPORARY ART**

9|2 — 22|9|24

CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ DOX
DOX CENTRE FOR CONTEMPORARY ART
POUPĚTOVA 1, PRAHA / WWW.DOX.CZ

ZA PODPORY

PARTNEŘI VÝSTAVY

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI VÝSTAVY

PARTNEŘI CENTRA DOX

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI CENTRA DOX

MANUÁL AUTENTICITY

Zuzana Fonioková

Zatímco ještě před několika lety zaznívalo slovo autofikce v českém prostředí jen výjimečně, v poslední době jako by se s ním roztrhl pytel. Prudký vzestup na výsluní však s sebou nese problémy. Pojem postrádá jednoznačnou, ukotvenou definici a leckdy je užíván nepromyšleně, často jen jako knihkupecká kategorie. Lehce tak může vzniknout dojem, že nepřináší nic dobrého a pouze zastírá nepřesnosti a nejasnosti. Avšak koncept autofikce může také poskytovat rámec hlubším úvahám o (re)prezentaci sebe sama, vztahu fikce a „pravdy“ i konvencích různých žánrů.

JAKO PSÁT BÁSNĚ

Marek Torčík

Z některých nedávných ohlasů se může zdát, že českou literaturou obchází strašidlo autofikce. Mluví se o spisovatelích, kteří rezignovali na fikci, o výhře autorského ega. Čemu se však styl psaní, který stírá hranice mezi fikcí a biografií, doopravdy podobá? A co obliba autofikce vypovídá o čtenářích a autorech samotných?

UVNITŘ TURECKÉHO HŘBITOVA HRAČEK

Text a foto Esther Hyhlíková

Turecko patří k jedné z nejvyhledávanějších turistických destinací světa. Země se pod rukama přílivu zahraničních návštěvníků proměňuje podle nejnovějších trendů a turistických požadavků a každý rok přichází s plány, jak na svá území přivábit větší počty turistů. Jednou z odpovědí je značka UNESCO. Jenže aby se místo nebo nehmotné dědictví dostalo do exkluzivního klubu, musí být autentické.

Musí být původní, nedotčené, jedinečné, a tak se papundeklové zámky podnikatelského baroka přetírají v Mudurnu barvou imitující dřevo a v Mardinu zlatí nápisy původně dřevěných obchodních stánků. Dalším leitmotivem snah je orientalistický branding. Zažít dobrodružství nespoutané země, kam se překotné tempo a sešněrovaná pravidla západních zemí ještě nedostala. Velbloudi, písečné duny, kaftany a rudé západy slunce nad horkou džezvou. I to ale přestává stačit. Konkuruje Egypt, Jordánsko, Tunisko a Maroko mají zlatavější písečné duny. Jak vyniknout ve výlohách cestovních katalogů? uvažuje Turecko. Také ankarská radnice přišla s plánem, jak do města přilákat miliony turistů ročně.

DISNEYLAND

Byl jednou jeden starosta, který chtěl cestovat v čase. Omylem ale čas zastavil. Jeho panství ještě nedávno obývala roztodivná změt antropomorfních bytostí, obživlých mýtů a národní hrdosti. Dinosauři, princezny a šahové, turecké angory, květiny rozměrů košatých stromů, arabesky, nemrutské busty, mauzoleum v Halikarnassu, Disneyho Anaheim, audio-animatroničtí roboti, postavy súfijských mystiků. Ti všichni obývali ve svorné hravosti a smíru zelený ostrov uprostřed Ankaru. Ostrov zepředu opásaný hlubokým příkopem, jehož dno brázdil líný potok, a zezadu hraničící s panelákovým sídlištěm a čtyřproudou dálnicí. Nikdo z ostrovních obyvatel však ještě neznal jepičí charakter podstaty svého bytí. Starosta chtěl, aby se v jednom časoprostoru zhmotnily veškeré turecké realie, místo toho je ale odsoudil k věčnému spánku. Když začal psát knihu života obyvatel Ankaparku, sám netušil, že se po roce navždy zaklapne.

„JE TO NEJEN PÝCHA ANKARY, ALE CELÉHO TURECKA.“ RECEP TAYYIP ERDOĞAN PŘI OTEVŘENÍ ANKAPARKU

Turecko je velká země. Překročit ji klasickým dálkovým autobusem z Istanbulu do Karsu trvá více než dvacet hodin. Šest let pak trvalo přestěhovat celé Turecko do jedné zahrady: Ankapark nebo také Wonderland Eurasia. Měl to být největší zábavní park v Evropě i na Blízkém východě. První místo udělené tureckému zábavnímu průmyslu a vyzyvatel pařížského Disneylandu. Měla to být výstavní skříň tureckého folkloru a historie i přehlídka toho nejlepšího ze západní kultury — postav z Universal Studios i Disneyho světa.

Místo toho se Ankapark stal největším hřbitovem hraček Evropy i Blízkého východu. Jeho příběh se začal psát na přelomu tisíciletí.

DUCHOVNÍ OTEC

Duchovní otec zábavního parku Melih Gökçek byl dlouho starostou Ankaru. Déle, než je ve velkoměstské komunální politice zdrávo. Za dobu jeho úřadování si Turecko prošlo řadou turbulentních změn — na summitu Evropské unie v Helsinkách je schváleno budoucí členství Turecka v Unii, zemětřesení na pobřeží Egejského moře si bere na dvacet tisíc životů, ve volbách vítězí Strana spravedlnosti a rozvoje (AKP) a předznamenává nástup islamizačních tendencí, istanbulský starosta Recep Tayyip Erdoğan se stává premiérem a později prezidentem země, Turecko se kontinuálně potýká s kurdským a postupem času také s islámským terorismem, začíná syrská občanská válka a Turecko se s více než 3,6 miliony syřských uprchlíků stává jejich největší hostitelskou zemí, Istanbulem otřásají protesty v Gezi parku a na sklonku Gökçekova dlouhého panování dochází k vojenskému převratu v roce 2016. Ankarský starosta se ovšem ani jednou neodklonil od svého velkolepého plánu. Od jara 1994 až do léta 2017 nepřestal hovořit o jediném: „Ankapark bude druhým největším projektem financovaným státem v historii národa! Je to největší projekt mého života! Bude to největší zábavní park Evropy! Zapišeme se do Guinnessovy knihy rekordů! Zábavní park je budoucností cestovního ruchu v Ankaře.“

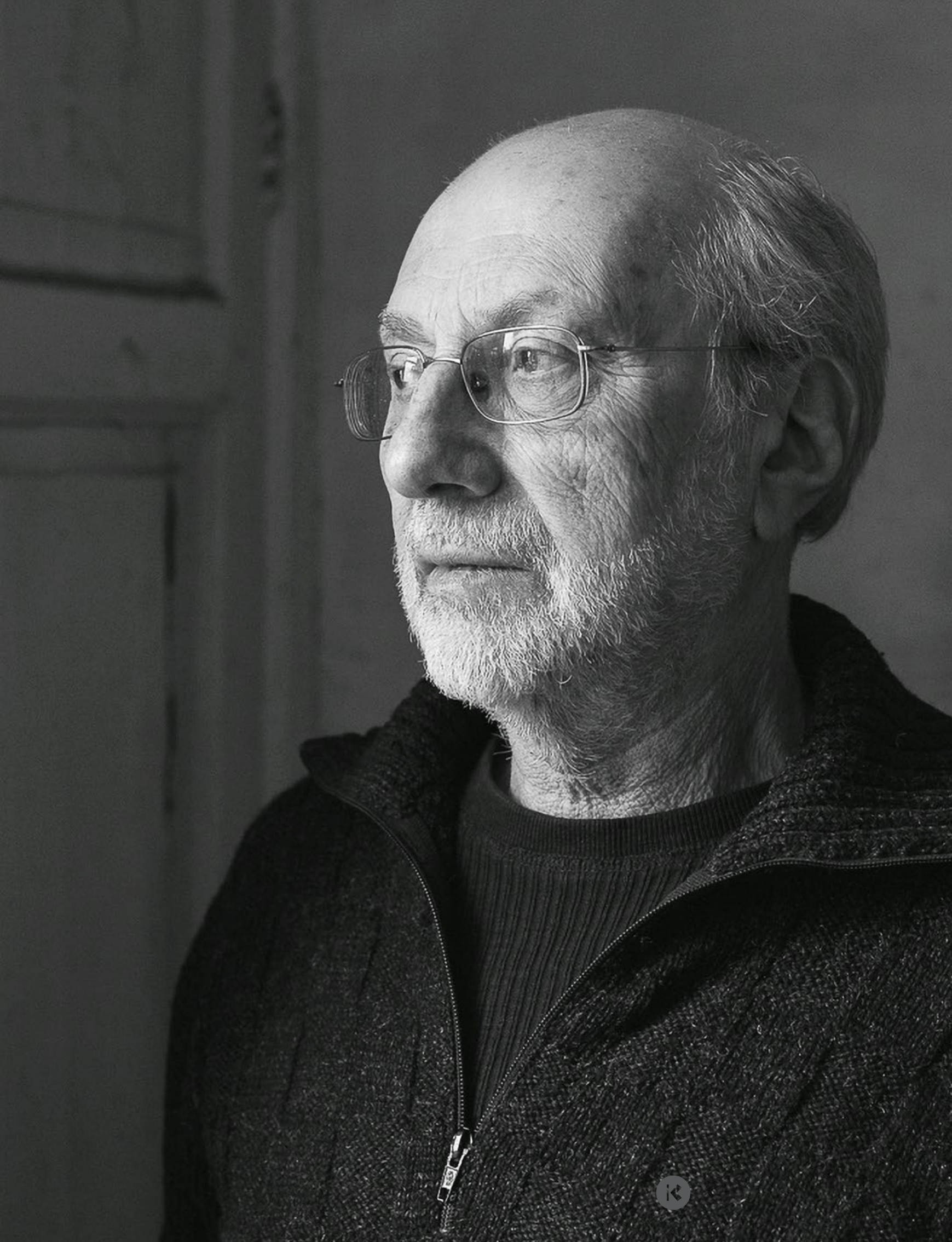
Takto by se dal shrnout Gökçekův Twitter, hlavní komunikační kanál ankarské radnice, do jednoho odstavce. Branou Ankaparku mělo projít podle jeho slibů až deset milionů návštěvníků ročně. Ankarská architektonická komora, která proti stavbě Ankaparku protestovala od samého začátku, ovšem odhadovala počet návštěvníků nutný na udržení provozu na osmnáct milionů ročně.

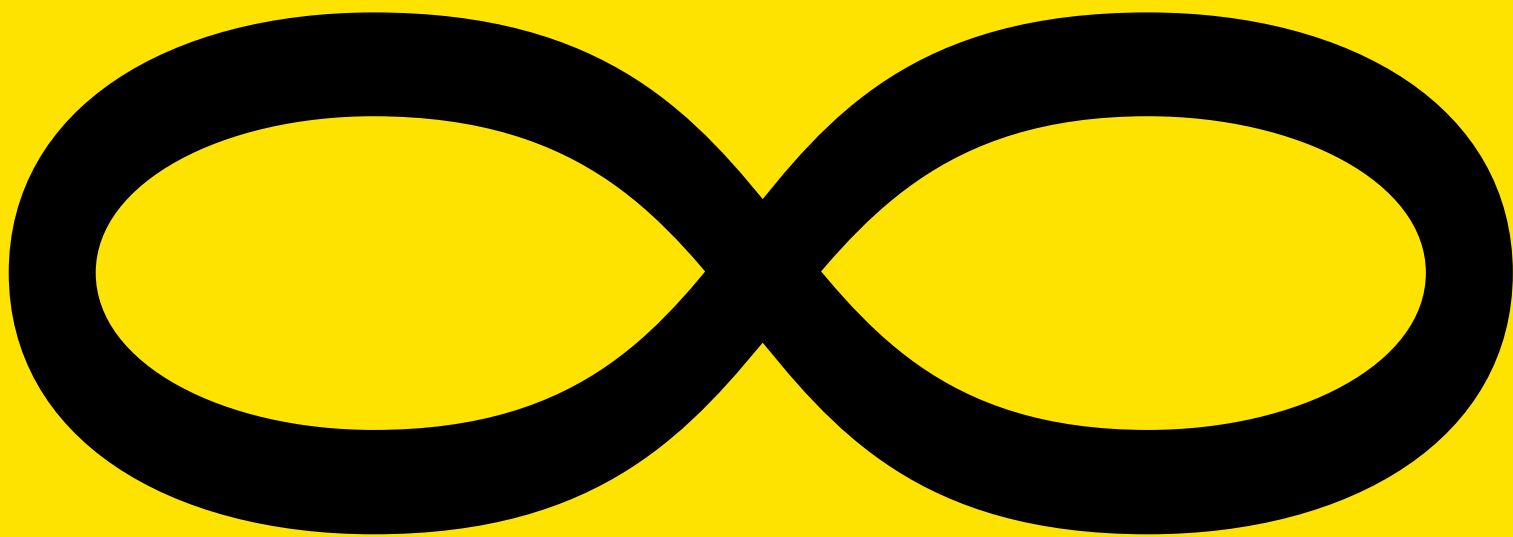
Pro srovnání: Nejnavštěvovanější zábavní park světa, kalifornský Disneyland, navštívilo v roce 2021 patnáct milionů lidí, na prvním místě v Evropě se pak s dvanácti miliony ročně drží pařížský Disneyland. Vše ale dopadlo jinak. Ačkoli v roce 2019, kdy prezident Erdoğan slavnostně otevřel ankarský zábavní park, navštívilo zemi podle statistik tureckého Ministerstva cestovního ruchu na padesát milionů zahraničních turistů, pouze pět milionů z nich zamířilo do Ankaru. Ankapark byl otevřený přesně jedenáct měsíců. Někdo uvádí, že jej za celou dobu navštívilo 950 000 lidí, někdo tvrdí, že za první tři týdny zamířily do Ankaparku tři miliony návštěvníků.

ŽIJU SPÍŠ ROSTLINNÝM ŽIVOTEM

Text Jan Machonin

Rozhovor s básníkem Michailem Ajzenbergem vznikl v Moskvě přibližně rok po vypuknutí války. A začínal s pocity bezradnosti — jak toho, kdo se ptal, tak toho, kdo odpovídal. Ajzenberg se ještě předtím, než jsme začali nahrávat, přiznal, že to bude těžké, hlasivky už si odvykly, už skoro rok s nikým o ničem pořádně nemluvil: země zmlkla. A ani já si nebyl jistý, že to celé má smysl — měl jsem jen matnou představu, že pro mě bude méně bolestné odjet z Ruska, když si s sebou odvezu alespoň nahraná Ajzenbergova slova. Ponořili jsme se do něj proto opatrně... a vynořili se skoro po pěti hodinách, s nejasným příslibem naděje.

**NATÁLIE
PATEROVÁ**

Básnířka čísla

**MATĚJ
KULIŠŤÁK**

Nová jména

**STANISLAV
BERAN**

Ukázka

**ZUZANA
PUSTAIOVÁ**

Ateliér

DOPISY MARTINĚ

Natálie Paterová

0

A ty o tom nevíš

Moje láska je propast
a všechno se do ní vejde
vměstná
upěchuje

všechno přerovnám
uhnětu zoufale prázdnýma rukama
svoji touhu
svůj strach
že mě nebudeš chtít že mě nebudeš
potřebovat

I tvoje smrt se tam vejde taková
nezměrná hrůza
a tu pečlivě zasypu hlínou
tak až se budu dávit
pak budu dvanáct let plakat
tak tiše že se neuslyším

V noci se budím strachem
že zemřeš
a já s tebou nebudu

1

Obtiskuješ se do mě
jako přeslička do hlíny

Tisknu se k tobě
jako uhlí k přesličce

A na lavičce nápis
Láska nikdy nezanikne

(2. 5. 2023, Vrchlabí)

2

Heim

Nemůžu ti říct
že ve snech vídám tvoji milou
jak stojí v naší kuchyni
myje nádobí a opakuje čísla 15 a 18

Možná je to čas příjezdu vlaku
kterým za tebou naposledy jela

A pak mi říká
cítím se tady víc doma než ty

Nevím jak se řekne domov německy
tak říkám že už žádný nemám

V těch snech na mě otec křičí
Píčo

Básniřka čísla Natálie Paterová

Natálie Paterová, narozena v malém městě na česko-polských hranicích, je bohemistka a pesimistka. Má ráda poezii Emily Dickinson a oranžovou barvu, to druhé je prý příznakem pomatení myslí. Říká věci na rovinu, a proto nemá mnoho přátel. Vydala sbírky *Uvnitř kosti duha* (Protimluv, 2012) a *Co když* (Protimluv, 2019). Je zastoupena v básnické antologii queer poezie *Toto je můj coming out* (Adolescent, 2023), *Krátká báseň* (Protimluv, 2020) a jiných. Její verše byly přeloženy do polštiny (antologie *Przewodnik po zaminowanym terenie*, 2016), angličtiny, němčiny, italštiny, rumunštiny a řečtiny (*Antologie mladé české poezie*, 2019). V roce 2019 vyšel v německém nakladatelství Hochroth bilingvní výbor poezie *Ohne Option*. Žije v Kolíně. Publikované básně pocházejí z připravovaného rukopisu *Dopisy Martině*.

Povídka Stanislav Beran

Stanislav Beran (nar. 1977) absolvoval obor český jazyk a dějepis na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Debutoval básnickou sbírkou *Zlodům* (Centrum křesťanské kultury sv. Vojtěcha, 2002), ale záhy se začal věnovat próze. Vydal povídkové soubory *Až umřeš, nikdo už ti nebude chtít sahat na prsa* (Host, 2007), *Žena lamželezo a polykač ohně* (Host, 2013) a *Schrödingerův hotel* (Host, 2023), novelu *Hliněné dny* (Host, 2009), romány *Vyšehradští jezdci* (Host, 2016) a *Kocovina* (Odeon, 2019). Jeho nejnovější knihou určenou dětem je *Ztracený v povětří* (Host, 2023). Jeho texty byly zařazeny do *Literary Anthology of Visegrad 4 Countries* a přeloženy do angličtiny, polštiny, maďarštiny a arabštiny. Působí jako manažer ve farmaceutické firmě a v současnosti chystá další román.

Nová jména Matěj Kulišťák

Matěj Kulišťák je redaktorem *Aitheru*, časopisu pro studium řecké a latinské filozofické tradice. Zároveň studuje českou filologii a filozofii na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V univerzitní literární soutěži postupně získal čestné uznání, druhé a první místo. Je držitelem uznání poroty Literární soutěže Františka Halase. Publikoval v časopise *Tvar*. Jeho básně budou součástí španělsko-české antologie současné české poezie, kterou letos vydá madridské nakladatelství Sial Pigmalión.

Ateliér Zuzana Pustaiová

„Kolik druhých já máme?“ ptá se fotografka Zuzana Pustaiová ve své sérii *Masky*. S odkazem na teorii nošení masek a dramaturgickou sociologii Ervinga Goffmana prozkoumává, jak přetváříme svůj vnější obraz ve snaze vyhovět očekávání společnosti a rolím, které v každodenním životě zaujímáme. Tento proces prezentuje jako v jistém smyslu sebehybridizaci přirozeného vzhledu sebe sama, a přivádí nás tak k zamyšlení, kde leží naše pravé já. Nemůže to nakonec být v roli, které se snažíme dostat, a v představě osobnosti, jíž bychom chtěli být?

Zuzana Pustaiová (nar. 1990 v Levicích na Slovensku) je absolventkou Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě a University of Applied Sciences v Bielefeldu v Německu. Její práce získaly několik mezinárodních ocenění a v roce 2018 byla vyhlášena slovenskou Fotografkou roku. Pracuje jako fotografka na volné noze, lektorka a šéfredaktorka magazínu *Fotonoviny*.

ÚKOLY UBOHÉHO BĚLOŠSKÉHO ŠAMANA V NYLONOVÝCH SPODKÁCH

Jan Němec

Kde jinde než v Paříži na montparnasském hřbitově si člověk může myslet, že slova spisovatelů něco znamenají. Hrob Jeana-Paula Sartra a Simone de Beauvoir pokrývají stovky polibků ve všech možných odstínech výrobců rtěnek. Do květináčů u Marguerite Duras přichozí zasazují tužky, tuhy plné tužeb. Lesklá deska na hrobě Susan Sontag odráží oblaka plující nad městem i tvář toho, kdo hledí dolů. A na hrobě Julia Cortáзара nejenže se povaluje množství projetých jízdenek z pařížského metra, ale na bílou desku někdo načmáral skákacího panáka a další vzkazy, jimž rozumí jen zasvěcení.

DOKUMENTY

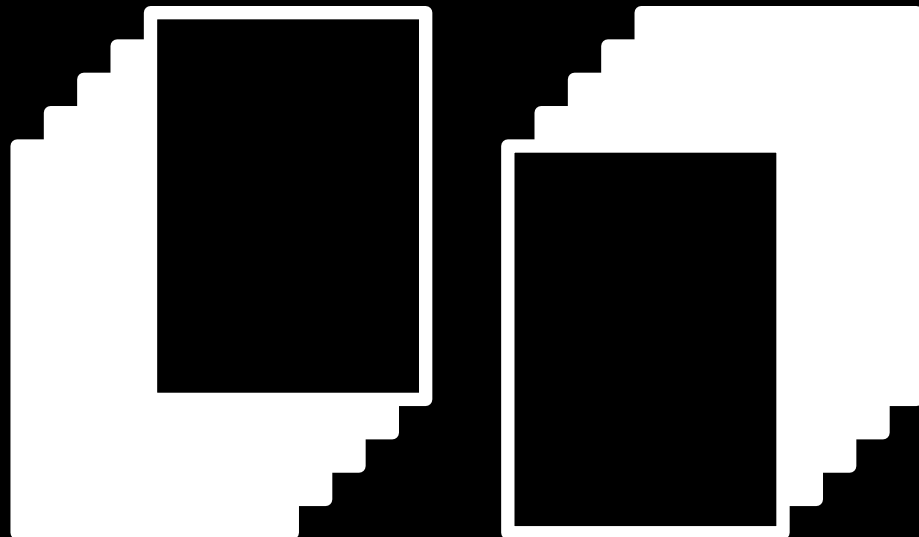
Kamil Bouška

NEJZASUTĚJŠÍ VZPOMÍNKA NA LIDI

Mohamed Mbougar Sarr

NOHAVICA A JEHO NAŠE MALÁ VÁLKA

Přemysl Houda

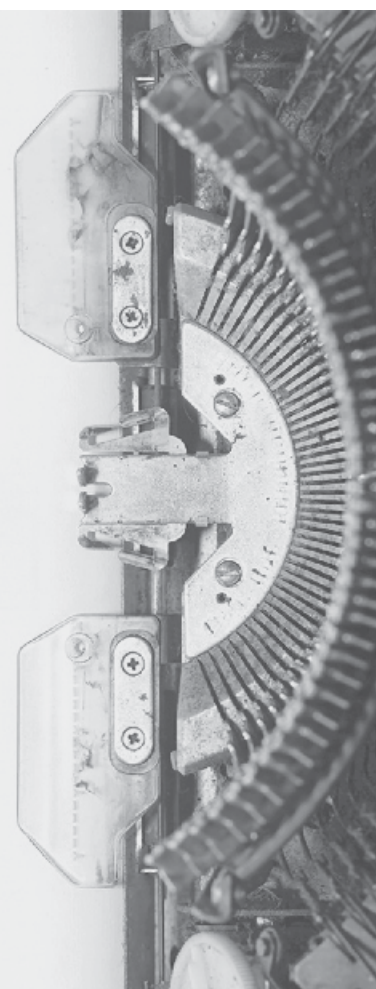

Kvalita prověřená tradicí:

tvor

tištěné předplatné 1050 Kč
on-line předplatné 550 Kč

itvar.cz/predplatne

Inzerce

Vladislav ————— Hoza ————— Blaževicová

Dvořáková / Češka
Ébert-Zeminová
Glücková / Děžinský
Englander / Diviš
O'Hara / Smolka

Marková Vlášková
Šejn / Jareš
Ulmanová
Zizler / Ljubková
Nodl / Roleček

4/23

www.souvislosti.cz
revue pro literaturu a kulturu

Masterclass ALICE KOUBOVÉ

Odolnost jako
perspektiva výzkumu

20. 2. 19:00
Divadelní sál UC UP,
Olomouc

Filozofická
fakulta

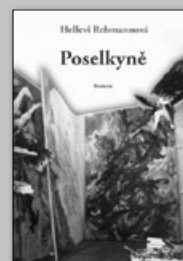
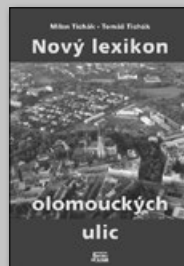
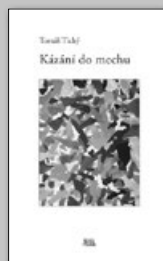
L

LISTY
dvoměsíčník
pro kulturu a dialog

Číslo 1/2024 vychází 15. února

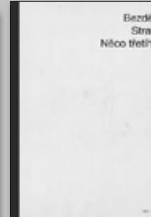

Knihy z nakladatelství Listů Burian a Tichák

Právě vychází

Nedávno vyšlo

Knihovna Listů

Společnost

Próza, poezie

Poznání

Místní historie

www.listy.cz
informace
předplatné

[bit.ly/
budte_s_listy
newsletter](http://bit.ly/budte_s_listy_newsletter)

UNI

KULTURNÍ MAGAZÍN

Každý měsíc přinášíme dávku rozhovorů, portrétů, esejí a recenzí. Mapujeme alternativní hudbu, jazz, world music, píšeme o filmu, divadle a umění.

Předplaťte si **UNI magazín** a nově získáváte i elektronickou verzi časopisu a přístup do kompletního archivu. **Objednávejte na www.magazinuni.cz**

MĚSÍČNÍK
PRO SVĚTOVOU
LITERATURU

*Překlady, rozhovory,
eseje, aktuality*

PLAV

svetovka.cz

Příští stanice Finsko

FINSKÁ PŘISTĚHOVALECKÁ LITERATURA

Pajtim Statovci, Alexandra Salmela, Ranya ElRamly, Zinaida Lindén

Rozhovor: Andrés Sánchez Robayna o své knize Tím velkým mořem

Soutěž Jiřího Levého: Jan Rus překládá Williama Blakea

SOUTĚŽ

pro všechny předplatitele
časopisu *Host*

Máte rádi literaturu a vše, co se jí týká? Předplaťte si tištěný *Host* na rok 2024, nebo darujte či prodlužte své předplatné do 29. února 2024, a budete zařazeni do slosování o tyto věcné ceny.

1

1×

Čtečka knih Pocketbook
Touch HD

2

3×

Dvě vstupenky
do MeetFactory

3

10×

Knižní titul z nakladatelství
Argo a Paseka

4

5×

Tričko Host

5

10×

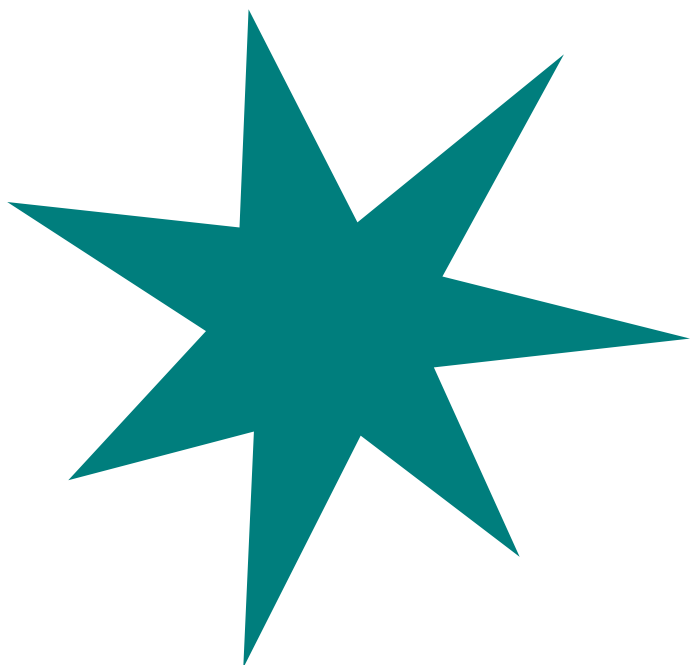
Hostovské plátěné tašky

Předplatitelská cena je výhodnější a všichni abonenti, kteří si zakoupí, či prodlouží předplatné na rok 2024, mají nárok na slevu kompletní knižní produkce ve vybraném nakladatelství ve výši 20 %. Podrobné informace o předplatném a dárkovém certifikátu najdete na h7o.cz nebo na telefonním čísle 775 995 695.

www.h7o.cz

**Román zůstal dosud u kapitoly 11 ½ —
představte si, že jsem v něm musel mnoho
přeškrtávat; studoval jsem totiž učenou
knížku o třaskavinách a shledal jsem, že jsem
měl o nich všechno špatně. Bože, ten svět
je složitý; člověk si nemůže volně vymýšlet
ani tak prostou věc, jako je chemie.**

**Karel Čapek
v dopise o románu *Krakatit***

František Tichý

AUKČNÍ DŮM
ZEZULA

Srdečně Vás zveme
na 76. aukci: Médium papír,

která se uskuteční ve čtvrtek 21. března 2024
od 18 hodin v prostorách
Aukčního domu Zezula.

Hlinky 59/I42c, 603 00 Brno
www.aukcni-dum-zezula.cz

František Tichý

Markrabě Jošt ustanovuje v Židlochovicích perkmistra

Wir Jošt von gots gnaden erwählter und herte zu ersehen. Bekennen und ankunt ofentlich mit diesen befe
allen den die yn sehen das ist zu lesen Das wir durch besitzung willen unsse gebirge und der berggrotten
die gelegen sein zu selawitz und auch zu ruff Das die lute gemeinlich die weyn grotten in denselben gebirgen
haben. Dieselben ne weniger zu anbauen. Und wir fleisslicher genutzte werden. So haben wir gesacht und
gemacht einen Verbot und Verbot. Und geben darselby die wo sein oder hernach werden wolle
macht und ruff. Das sie alle Verlegenossen. und das gebirge darselby zu selawitz vollkomenlich. Ein einen
gebirge recht gleich andern gebirgen haben und haben sollen und dieselbe recht geben wir gemachten allen
den die berggrotten. d. haben oder noch gewinnen in zubunffigen zeit. Also das sie mit hilffe desselben.
wehren sich alles vmenten erwerben und dander steen sollen und ungen. Und wir haben und wollen das sie
an diesen rechten und gemaden die wir yn getan und gegeben haben. nymandes hindern noch irren sal by unsen

Jan Svoboda

Jan Svoboda

9771211993009

